

s benne talán legkiválóbb annak a szelid leánynak, Rózának a képe, kit szinte az áhitat glóriájával felékesítve látunk tovatünni az önmehtagadás, a jóság és erény áldozataként. «Az igazi költő (mondja tovább ugyanaz a novellaalak, kit már fentebb idéztem) nem a léha lelkek mulattatója, hanem mégó tréfáiban is az élet fenkölt magyarzója s mély részvétű vigasztalója.» Fenkölt élet-szemlélet s mély emberi részvét e vigasztalan, e tragikus történetben is az «igazi költőre» vall. *Horváth János.*

Lambrecht Kálmán : Az őseember. Sok olvasónk már címénél fogva veszedelmesnek ítéli ezt a könyvet. A boríték-lap képzeleti őseemberalakja nem nagyon hívogató. Inkább «betörő típus», mint őseember, nem állatias és épen ezért visszaszató. A szövegben is elmaradhatott volna egy-két kép, mely arra vall, hogy pornografia már a kőkorszakban is volt. De ezek talán figyelmeztetők arra nézve, hogy nem érett korú vagy műveltségű egyének kezébe ez a könyv nem való.

Tartalma azonban olyan új világot elevenít meg, amelyről a magyar olvasónak fogalma sem volt a legújabb időkig. Száz év óta, mialatt a nagy vita folyt, 116 olyan csontmaradványt fedeztek föl a kutatók, amely őseembertől vagy emberszerű ősmajomtól származott. Ha hozzátesszük azokat a telepeket, ahol csak szerszámok, falfestmények vagy egyéb maradványok voltak, bátran elmondhatjuk, hogy ehhez fogható haladást e téren csak egy emberöltővel ezelőtt álmodni sem mertünk volna.

A tömérdek részletadat azonban csak úgy válik a közönség számára is élvezetes olvasmánnyá, ha a leíró a tollnak is mestere. Bátran mondhatjuk, hogy szépirodalom az, amit újabban a népszerűsítő természetbúvároknak egy kis magyar gárdája termel, hogy a regényektől megcsömörlött közönséget új területre vezesse, a szórakozás vágyát a művelődés szolgálatába szegődtesse. Ennek az új, tanító szépirodalomnak Lambrecht Kálmán ma egyik vezére. Mióta mesterének, Herman Ottónknak életrajzával első sikerét aratta, több jó cikkét olvastuk már. Hermanban a magyar tudomány őseemberét állította elibénk. Most őseemberében azt az élő, küzködő elődöt, akit Herman látott meg először hazai földön, mikor az első miszkolci kőszakócában sejtelmesen bejelölt ősmultunk csodavilágába.

Jáva, Délafrika, az eolithrétegek, Neandervölgy, Heidelberg, Piltown, Monaco, Cromagnon leletei és a magyarországi telepek mind eleven, mozgó alakokká sorakoznak szemünk előtt, látjuk az őseber küzdelmét az egykorú állatvilággal és nemes művészi kísérleteit, amelyek ezt az állatéletet számunkra képekben megőrizték.

Szilády Zoltán.

Új Auróra. Irodalmi Almanach. Szerkesztették dr. Jankovich Marcell és Tamás Lajos. Pozsony, 1927. A felvidéki magyarságnak az elszakítás kilencedik évében sincs még irodalmi folyóirata, annál vigasztalóbb, hogy az Új Auróra immár hatodik esztendeje minden újévkor pontosan megjelen és maga köré gyűjti a Felvidék legjobb íróit. Ez a legújabb kötet belső értékben és külső kiállításban méltón sorakozik az első öt kötet mellé, mindössze megalapítójának és öt éven át szerkesztőjének neve került le a címlapról, pedig Dobai János nélkül az Új Aurórát már szinte el sem tudtuk képzelni. Ez a szerkesztőváltozás kisebbségi magyar tragédiát takar és ezért nem lehet közömbösen elsiklanunk felette. Dobai János kilenc küzdelmes éven át fáradozott, hogy eleven életet vigyen a tepsedő felvidéki magyar kulturéletbe, hogy egybegyűjtse a magyar nemzeti szellem kulturumkúrait. Most végre — úgy látszik — sikerült elnémitani, de önfeláldozó munkássága nem volt hiábavaló. Az új szerkesztők az ő leghűbb munkatársai közül kerültek ki s ez a legjobb biztosíték arra, hogy az Új Auróra a jövőben is az ő szellemét fogja képviselni. Az almanach többi munkatársaiban is alig van változás, csupa régi, jólismert név. Évi termésük javát bocsátották rendelkezésre. Többen közülük, mint Mécs László, Tamás Lajos, Ólvedi László, folyóiratunknak is munkatársai, másoknak a közelmúltban megjelent köteteit részletesen ismertettük. Így Rác Pál, Darkó István, Sziklay Ferenc, Tamás Mihály regényeit Jankovich Marcell novellás kötetét. Ez az évről-évre visszatérő névsor biztató jelenség. Mutatja, hogy Felvidéken immár kialakult egy céltudatos írói gárda és végleg eltűnt a kísérletező dilleltánsok serege. Előnyös változás az új kötetben, hogy részletes beszámolókat kapunk a felvidéki kulturális egyesületek működéséről és így mélyebb betekintést nyerhetünk a Felvidék magyar életébe,